

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1628. usque ad annum 1634

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1778

VD18 90118871

§. 48. Literæ Ferdinandi II. Imperatoris ad Oratorem suum Principem Sabellium de restitutione Monasteriorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67394](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67394)

in causa Cæsaris auctoritatem Electo- Sæc. XVII.
 ralis Collegii consensu firmatam oppo- A. C. 1629.
 nerent. Si vero rei difficultas, vel o-
 ritori motus timor ac periculum immi-
 neat, mox rem ad Cæsaris Aulam de-
 ferrent, vel Cæsarei aut foederati exer-
 citus opem implorarent; econtrario
 autem ultro restitutionem offerentibus
 omnium perceptorum fructuum com-
 pensationem condonarent, refractariis
 vero eandem severa ex lege injunge-
 rent. Circa Cathedralis, & Collegia-
 tas Ecclesias, usque ad Pontificis de-
 clarationem nihil innovarent, interim
 vero hisce bonis idonei Ecclesiastici suf-
 ficerentur. Data hac instructione Cæ-
 sar ad Cæsariensis, Oxenhusani & Wein-
 gartenis Abbatum preces bona Bene-
 dictinis & Cisterciensibus erepta restitui
 iussit, pollicitus tam his, quam Præ-
 monstratenlibus, quod ipsis inauditis
 vel in eorum præjudicium circa hæc
 bona nihil decernere, immutare vel
 transferre velit.

§. XLVIII.

*Litteræ Ferdinandi II. Imperatoris ad
 Oratorem suum Principem Sabel-
 lium de restitutione Mona-
 steriorum.*

Sæc. 4. VII.
A. C. 1629.

Præterea Ferdinandus Imperator Ortorem suum Principem Sabellium Romæ existentem hortabatur, ne Ecclesias & Monasteria aliis, quam quibus dicata fuere, in commendam dari vel pensionibus gravari permitteret, ac propterea ad eundem has literas dedit Imperator:

„Tam ex literis, quam diversorum
„aliorum rationibus cognoveritis expressam mentis nostræ resolutionem esse, Monasteria, & loca sacra e manibus & potestate Adversariorum, vel armis nostris Cæsareis, vel Juris vi recuperata citra cujusquam respectum rursus ordinibus, quibus dicata, & a Fundatoribus consecrata sint, & non aliis restituere, & consignare &c. Momentis nos ad hoc graves, ac non levis momenti rationes: animadvertimus enim, quod pleræque & penes omnes Nationis Germanicæ fundationes, Collegia, Monasteria, aliaque loca sacra & religiosa, ab antiquis Romanis Imperatoribus, Regibus, Principibus, Comitibus, atque aliis utriusque sexus fidelibus in honorem Dei, suam, suorumque hæredum memoriam, & animarum salutem ad certos pios usus, Anniversaria, & quotidianas Eleemosynas pauperum, cum comminatione perpetuæ damnationis

Sæc. XVII.
A. C. 1629.

„& gehennæ ignis, qui contra faxit,
 „fundata, dotata, & tam a Romanis
 „Pontificibus, quam præcedentibus
 „nostris Imperatoribus, & Regibus,
 „ac nobis denique ipsis confirmata sint;
 „quodque coram Deo vix & difficulter
 „exculari queat, si similes in jure Di-
 „vino stabilitæ foundationes contra fun-
 „datorum mentem, & institutum alio
 „convertantur, & applicentur, prout
 „& in jure Communi salubriter ordina-
 „tum, & cautum, ne defunctorum ul-
 „timæ voluntates, & Dispositiones ul-
 „atenus mutantur, sed in statu suo
 „inviolabiliter relinquuntur. Accedit,
 „quod hujusmodi Monasteria, & loca
 „sacra vel Romanis Imperatoribus,
 „sacroque Imperio, vel aliis Principi-
 „bus, ac statibus Imperii ratione Ad-
 „vocatiæ, Protectionis, Collectarum,
 „aliorumque temporalium Jurium ea-
 „tenus affecta & obnoxia sint, ut abs-
 „que eorundem, ad quos ratione tem-
 „poralitatæ spectant, consilio & assen-
 „su, & citra magnam confusionem, ac
 „mutilationem eorum mutatio vix su-
 „scipi, ac institui, multo minus libera
 „super iisdem dispositio Sedi Aposto-
 „licæ permitti queat; atque eadem
 „prorsus est ratio Monasteriorum Mo-
 „nialium, cum per se notum sit, quo
 „in pretio a Deo Optimo Maximo sta-
 „tus

Sæc. XVII. „tus Virginitatis habeatur, quam cui
 A. C. 1629. „que Imperii statui, & Ordini curæ sit
 „ut similia in eorundem Territoriis sit
 „Monasteria in primæva & antiqua fun-
 „datione conserventur, ubi Virgines
 „Deo consecratæ Vocationi suæ vac-
 „re, statum perfectionis assequi, & que-
 „rum Filiæ Imperatorum, Regum,
 „magnorumque Principum, quin & de-
 „infinis, quas Deus elegit, aspirare
 „possint. Nec minus nos movet, quod
 „si quem Monasteriorum Patronum, ac
 „Fundatorem, ejusque Hæredes ad
 „paupertatem & inopiam redigi con-
 „tingeret, tali casu necessaria alimenta
 „ibidem ipsis ministrari debeant, quod-
 „que eorum Hæredes & Propinqui
 „liberam eo divertendi facultatem, &
 „accessum habeant, peregrinantes pas-
 „sim, & itinerantes hospitaliter susci-
 „piantur, ac tractentur, & indigent-
 „bus largæ passim Eleemosynæ distri-
 „buantur, quæ omnia hospitalitati
 „Jura & beneficia cessatura essent,
 „Monasteria illa in alios usus converti
 „Ordinariis in Commendas, Pension-
 „bus gravari, aut prorsus Episcoporum
 „mensis applicari, & incorporari con-
 „tingeret &c. Accedit, quod hujus-
 „modi mutationes quoque Concordati-
 „Germaniæ repugnent, proin in effectum
 „& ad praxin ullo modo revocari ne-
 „queant.

Sæc. XVII.
A. C. 1629.

„queant, quandoquidem Imperii con-
 „stitutiones, Transactio Passaviensis,
 „Pax Religionis, & Cæsareum nostrum
 „nuper publicatum Edictum restitutio-
 „nem ipsis Ordinibus faciendam ex-
 „presse statuunt, & si restitutio ea non
 „Ordinibus, sed aliis fieri deberet, ad-
 „versarii nostri Acatholici pro sua per-
 „tinacia haudquaquam memorata Mo-
 „nasteria, ac bona Ecclesiæ dimissuri,
 „aut aliis ad ulteriorem dispositionem
 „renuntiaturi, quin imo nec in mini-
 „mo a constitutione Pacis Religiosæ,
 „& super fundati Edicti nostri liberali
 „intellectu recessuri sint, quod optimam
 „intentionem nostram non parum quo-
 „que sifteret, & difficiliorem redderet.
 „Denique nec illud leve censendum,
 „si antiquas Fundatorum dispositiones
 „facile interverti, & in alium usum una
 „cum eorum & Hæredum memoriæ
 „abolitione transferri contingeret, quod
 „non solum Hæreticis, sed & Catho-
 „licis ipsis magnæ offensiones & Scan-
 „dala præberentur, multique iis rerum
 „Deo, certisque ordinibus dicatarum
 „interversioribus deterriti ab id genus
 „piis foundationibus abstinerent &c.
 „Hæc itaque, & similes rationes cum
 „Edictum, ac resolutionem nostram Cæ-
 „saream de Monasteriis ac bonis Eccle-
 „siasticis, ordinibus suis, ac non aliis
 „resti-

Sæc. XVII. „restituendis magis, magisque stabili
 A. C. 1629. „liant, vobis clementer ac districte
 „committimus, ut quascunque machinatio-
 „nationes in contrarium tendentes
 „quantum in vobis est, solícite avertatis,
 „tis, & diligenter advigiletis, ne ulli
 „isthic sub Edicto nostro comprehensum
 „Monasteria, Ecclesiæ, loca sacra, aut
 „bona inde dependentia a Sanctissimæ
 „sua vel motu proprio, vel ad imperium
 „tunam aliorum instantiam, ac sinistrarum
 „informationem aliis, vel in commendam
 „dam concedantur, vel mensis Episcoporum
 „palibus applicentur, vel prætextibus
 „bus graventur, vel alteri Ordini, quam
 „cui dicata sint, sub prætextu majoris
 „boni concedantur, aut quocunque tenore
 „dem modo in Ordinariorum præiudicium
 „cium ad alios usus convertantur, aut
 „quidquam denique, quod resolutione
 „nostræ Cæsareæ contrariari possit, ab-
 „tuatur. Illud enim permittere, nos
 „dissimulanter ferre, uti nec in consuetudine
 „scientia possumus, nec de Jure debemus,
 „mus, ita nec de intentione hac nosse
 „aliter, ubi necessum, attestari volumus,
 „mus, confidimus hæc, uti gravissimam
 „quæque spectatæ fidei nostræ ac Viginti
 „lantia, in qua acquiescimus, gratiamque
 „tiamque nostram Benevolentissimo vobis
 „bis affectu offerimus. Datam Vienne

„die vigesima quinta Octobris Anno Sæc. XVII.
 „Christi millesimo sexcentesimo vige- A.C. 1629.
 „simo nono. „

FERDINANDUS &c.

Divulgata hac Cæsaris epistola mox
 desuper duorum Theologorum judi-
 cium super translatione Monasteriorum ad
 Societatem Jesu, typis impressum pro-
 diit, in quo hi in has literas invec-
 ti Cæsarem, quod Monasteria &c. non
 aliis, sed suis quæque Ordinibus, pro
 quibus fundata fuerant, restitui voluit,
 redarguere præsumpserunt, declaran-
 tes, quod Cæsar æque ac summus
 Pontifex hoc rerum statu non modo sine
 ulla iniustitia aut peccato, sed cum summa
 etiam laude & maximo apud Deum merito
 possit, & cum aliunde commoda & suffi-
 cientia media desint, sub gravi etiam obli-
 gatione in conscientia teneatur, ut ex bonis
 Ecclesiasticis & Monasteriis recuperatis Se-
 minaria, Academia, Gymnasia, Scholæ,
 Collegia item ac domicilia quamplurima
 Reverendorum Patrum Societatis Jesu,
 quos hoc tempore ad propagationem fidei
 Catholicæ, & hæreses depellendas singulari
 Dei providentia peculiariter missos experi-
 mur, in quibusvis Germaniæ partibus in-
 stituat, fundat, ac dotet. Nec deerant
 hisce Suasoribus fautores, atque inter

Sæc. XVII. eos præcipue potens quidam Germaniæ Episcopus, qui quædam Monasteria præfatis Patribus attribuere moliebatur, quo comperto iterato Cæsar Sabellium Oratorem suum jussit, ut his conatibus Romæ obsisteret, non modo die decima quarta Aprilis, sed maxime undecima die Decembris datis ad eundem his literis: *Literis nostris die 25 Octobris datis mentem vobis & enixam voluntatem nostram de Monasteriis & locis sacris, Ordinibus suis, & non aliis reguendis perscripsimus, & quid hac in parte a vobis isthic fieri velimus, uberius explicavimus, sui pro solita vestra Nobis obsequendi promptitudinæ constanter inhaerendum. & si quid in contrarium per modum innovationis, commendæ, aut alia via directæ vel oblique nomine Episcopi N. aut aliorum quorumcunque isthic prætenderetur nulla ratione eidem suffragabimini, sed potius dictarum literarum nostrarum vigorem vos opponetis, in reliquo ubi memorati Episcopi commodis & ornamentis augendis pro vos & autoritas vestra prodesse poterit, eam libenter, prout literis vestris decembris datis innuitis, impendatis curavimus. Et etiam nostram Cæsaream magis promerituri.*

*Defensio pro
S. C. Majoris
fest. ejusque
instruct. su-*

Divulgabatur insuper anno sequenti defensio contra horum Theologorum in qua ubi Author demonstratum

quod ante & absque Societatis Aca- Sæc. XVII.
 demiis, scholis & Collegiis solida hæ- A. C. 1629.
 reticorum conversio facta fuerit, nec
 ad hanc alieni usurpatio necessaria sit: *per imped.*
 cum autem hi duo Theologi in suo ju- *Fund. mu-*
 dicio polliciti essent, Monasteriis in So- *tat. contra*
 cietatem translatis, *Catholicam religio-*
nem & pietatem in Germania paucis annis
restitutum iri, Author opposuit, quod
 Jesuitarum laboribus non semper pro-
 missus fructus responderit, cum ipsimet
 falli sint, quod Memingæ quadriennio
 exacto ne unum quidem hæreticum lu-
 crati sint, atque in Palatinatu errati-
 cas illas animas a Jesuitis ita abhor-
 ruerint, ut ne aures quidem concio-
 nantibus præbere dignati sint, & ipse-
 met Maximilianus Bavarix Elector fas-
 sus fuerit, in Palatinatu universim Mo-
 nachos Benedictinos effecisse, quod
 Jesuitæ improbo labore non potuere:
 cives quoque Nabburgenses & Reichen-
 bacenses, quibus Societatis Patres sur-
 dis diu canebant, Benedictinis e Mon-
 te S. Andæ post inductis, suam con-
 versionem in acceptis retulerint: Ipsi
 etiam Jesuitæ confessi fuerint, nuper-
 rime Augustæ Vindelicorum e trecen-
 tis, qui hæresin ejurarunt, vix duo-
 decim industriæ horum Patrum deberi,
 atque etiamnum tardam esse conversio-
 nem hæreticorum in Bohemia, Austria,
 L 5 Mora-

Sæc. XVII. Moravia, Styria &c. etsi ibidem
 A. C. 1629. dudum Collegia, Gymnasia &c. fuerint
 exstructa, imo & Viennæ fructus fere nullum tulerint, eo quod eorum congressum hæretici horrore quodam declinarint, econtra autem hoc anno Curiaë Rhætorum Metropoli quidam Præmonstratensis Canonicus pene innumeros ad veram fidem reduxit, parique messis ubertate Canonici Regulares S. Augustini, Benedictini ad S. Udalricum, Franciscani, alique Augustæ Vindelicorum & alibi laborarunt, aliunde vero conversiones potissime hoc rerum statu potius armis Cæsareis quam Societatis industriæ debeantur, & Jesuitarum quidam libere confessi fuerit in suis literis Augusta datis, nihil profuturos, nisi prius auctoritate Cæsarea Prædicantes proscribantur. Addit insuper Auctor, quod si Jesuitæ deinceps plura Monasteria capere cogitent, Fundatorum quoque menti satisficiant, sibi que dictum meminerint: *Psallite Deo nostro, Psallite &c.* Postremo rationes Cæsareas, quas hi duo Theologi impugnabant, tanquam æquissimas defendit. Hujus quoque argumenti alius quidam vulgatus est liber, cujus epigraphæ: *De Monasteriorum de hæreticorum recuperatorum translatione disceptatio.* Cur autem hi duo Theologi Cæsaris am-

mum ad eorum vota flecti desperarent, Sæc. XVII.
 mox alium edidere librum sub hoc ti- A. C. 1629.
 tulo: *Animadversiones in caussa bonorum*
Ecclesiasticorum & Monasteriorum extin-
ditorum Germaniæ, in quibus summo
 Pontifici suasum est, ut hæc bona, de-
 nec Papa (forte eis magis tunc propi-
 titus) de iis disposuerit, in seque-
 strum accipi præciperet.

§. XLIX.

Cæsarei edicti executio Augustæ
inchoata.

Jam anno priori a Cæsareis Deputatis Acta Evan-
 Augustæ Vindellicorum in ablata gel. civ.
 Ecclesiasticorum bona, necnon Luthe- Aug. p. 148.
 rani Ministerii, Regiminisque Politici
 corruptelas inquisitum est: Die autem
 vigesima sexta Julii Leopoldus Austriæ
 Dux, necnon Joannes Conradus a Gem-
 mingin Constantiensis Episcopus Cæsa-
 ris Deputati referebant, quod I. vio-
 lata Caroli V. Constitutione (*) in Re-
 gimine Politico Lutherani auctoritate
 & numero prævalerent. II. Augustæ
 Prædicantes, ut impune ab Augu-
 stana Confessione Carolo V. exhibita re-
 cedere, hacque via Imperatori & Catho-
 lici

(*) De Anno 1548. 3. Aug. & 7. Julii an-
 no 1549.